

Remiss. Regionplan för Skåne 2022-2040

Yttrande över Regionplan för Skåne 2022–2040

Region Skånes kulturnämnd vill inledningsvis tacka för möjligheten att yttra sig över remissversionen av Regionplan för Skåne 2022–2040.

Kulturnämndens yttrande inleds med övergripande reflektioner och utgår därefter från hur Regional kulturplan för Skåne 2021–2024 kan vara en del av förutsättningarna för utvecklingen av de fysiska strukturerna som tillsammans med de kommunala översiktsplanerna visar riktning för hur det framtida Skåne ska gestalta sig.

Planen är i huvudsak välskriven och lättillgänglig. Vi noterar att Barnkonventionen och Gestaltad livsmiljö - det nya politikområdet för arkitektur, form och design, finns med i Regionplanen som viktiga inslag.

Kulturnämnden vill framhålla betydelsen av att Region Skånes kulturplan ska användas som styrande dokument i Regionplan för Skåne 2022–2024. Vi vill betona kulturplanens, kulturmiljöns och Gestaltad livsmiljöns betydelse för samhällsutvecklingen. Kulturnämndens uttrycker en viljeyttring till framtida samarbete i samhällsplanering där resurser kan samverka, genom att arbeta ur ett holistiskt perspektiv samt medverka tillsammans med övriga områdesstrategier för att nå visionen i Det Öppna Skåne 2030.

Regional kulturplan för Skånes 2021–2024

För genomförandet av såväl Regionplan för Skåne 2022–2040 som den regionala kulturplanen är tvärssektoriell samverkan avgörande. Skrivningarna är vaga i Regionplanen och behöver stärkas. "Kultur" nämns bara i samband med att man räknar upp: *kultur, handel, upplevelser... bostäder, utbildning, kultur och sjukvård.* "Konst" nämns endast i en illustration/karta i samband med en skrivning om Det Flerkärniga Skåne. För att dra nytta av kulturens kraft i samhällsbygget och stärka framtidstro och livskvalitet på lång sikt, krävs att kulturen tas aktivt med i samhällsplaneringen. Verktygen för att nå de kulturpolitiska målen finns även inom andra politikområden. Genom systematisk tvärssektoriell samverkan bidrar Region Skåne till att skapa förutsättningar för

goda och hållbara livsmiljöer ur ett såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt perspektiv.

Kulturmiljön är en förutsättning för utvecklingen och är skyddad genom plan- och bygglagen.

Det skånska landskapet är en kultur- och naturmiljö påverkad av människor under lång tid. En stor del av kulturmiljöarbetet äger rum i kommunerna. Det finns ett genomgående lagkrav på att ta tillvara på kulturvärden i hela beslutskedjan, från översiktsplan och detaljplan till genomförande av byggprojekt. I plan- och bygglagen finns ett generellt varsamhetskrav samt krav på att särskilt värdefulla byggnader, bebyggelseområden och allmänna platser inte får förvanskas.

Kulturmiljöarbete har betydelse ur ett hållbarhetsperspektiv så som socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Vad gäller det sociala hållbarhetsperspektivet vill vi lyfta fram att platser har stor betydelse för att öppna allmänhetens ögon och intresse för det lokala kulturarvet. Platsen i ett landskap eller i en bebyggelsemiljö är en värdefull universell och gemensam tillgång där alla ges möjlighet att utforska det förflutna på sitt sätt. Att dela en rumslig konstant som exempelvis en värdefull kulturmiljö som bär på en berättelse bidrar till upplevelser, attraktivitet, möten och gemensamt identitetsskapande.

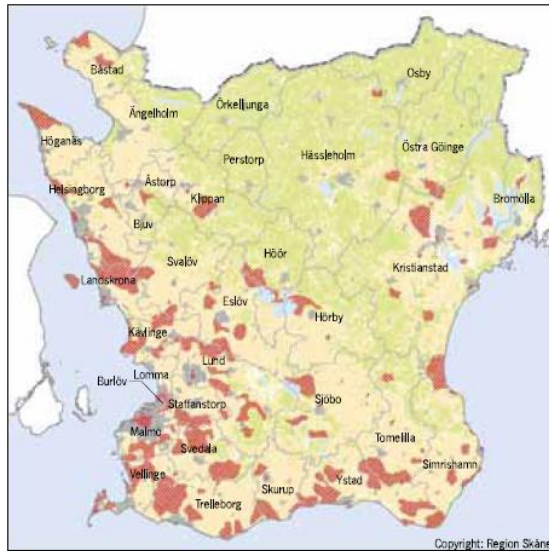
Med detaljplaner och områdesbestämmelser styr kommunerna byggande och markförändringar på en detaljerad nivå. Där kan kulturvärden säkerställas genom varsamhetsbestämmelser (k) och bestämmelser om skydd av kulturvärden (q). Med stöd i lagstiftning kan också kommunerna utfärda förbud mot rivning för att skydda befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och miljöer.

Lagskyddade och utpekade kulturmiljöer utgör en del av det offentliga kulturmiljöarbetet men handlar även om bebyggelse som inte har ett självklart skydd. Lagstiftning på området omfattar potentiellt all bebyggelse men det är myndigheterna som står för urvalet av vad som är kulturhistoriskt intressant och värdefullt.

Vi ger förslag till textändringar där vi menar att det ska framgå kultur och naturmiljö. Se nedan under rubriken: **Textkommentarer till Regionplanen**

Kartor som bör vara med.

[Kulturmiljöprogram | Länsstyrelsen Skåne \(lansstyrelsen.se\)](http://lansstyrelsen.se)

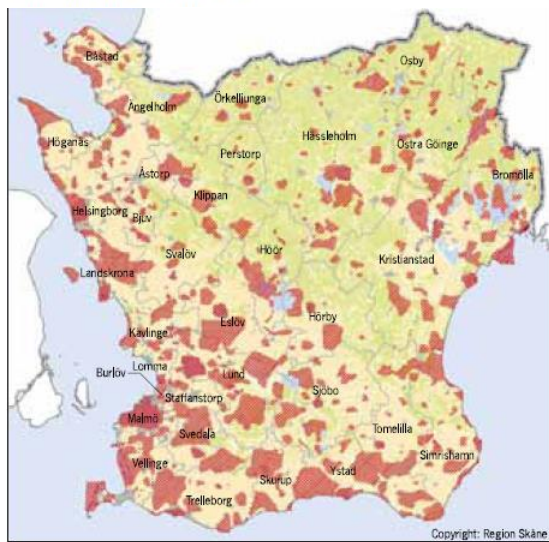

Riksintressen för kulturmiljövård

Karta 21: Riksintressen för kulturmiljövården.

Källa: Länsstyrelsen i Skåne 2011.

Kulturmiljöer

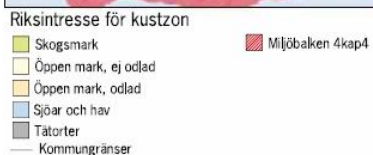
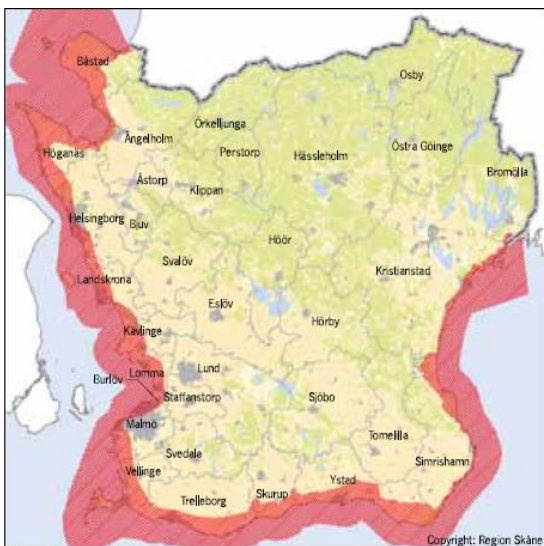

Karta 20: Regionalt värdefulla områden för kulturmiljövården.

Källa: Länsstyrelsen i Skåne 2006.

Karta 22: Kulturhistoriskt viktiga stråk i landskapet. Redovisningen utgör en del av kulturmiljövårdsprogrammet. Källa: Länsstyrelsen i Skåne 2006

Karta 23: Riksintresset kustzon. Källa: Länsstyrelsen i Skåne 2011.

Gestaltad livsmiljö som ett samlat perspektiv och redskap för hållbar samhällsutveckling med konst och kultur som stöd för att lösa samhällets utmaningar

Gestaltad livsmiljö fokuserar på hur arkitektur, form, design, konst och kulturarv på olika sätt formar samhället och invånarens vardag och hur de kan bidra till att lösa samhällsutmaningar. Kultur har en förmåga att skapa möte mellan människor, att skapa sammanhang och mening samt vidga perspektiv och ge nya förhållningssätt. Därför är det viktigt att kulturaspekten är närvarande i alla delar av samhället, liksom i hela den skånska geografin. En viktig gemensam utgångspunkt för samtliga områden är att verka för människors hälsa och vardag.

Arkitektur, form och design tillhandahåller verktyg och metoder som kan bidra till en hållbar samhällsutveckling och till individers möjlighet att påverka sin livsmiljö. Genom insatser inom alla ansvarsområden finns därför goda förutsättningar för att arbeta förebyggande för en förbättrad och jämlik hälsa samt på sikt främja människors välbefinnande.

I politiken för Gestaltad livsmiljö framhålls den offentliga konstens avgörande roll för ett mer hållbart samhällsbygge, bland annat för att konsten både kan förstärka befintliga och bidra till nya värden – såväl estetiska som sociala. Konstnärer har under århundraden spelat en viktig roll i gestaltningen av gemensamma rum och bidragit till unika platser och boendemiljöer runt om i landet. Genom konst och konstnärliga processer kan även invånarnas perspektiv och specifika kunskap om platsen tas tillvara. Att ett konstverk genomförs visar på omsorg och en vilja att investera i den lokala samhällsmiljön.

Textkommentarer till Regionplanen

Sidan 17 under rubriken **En planering som skapar förutsättningar för en bebyggelseutveckling och en hållbar markanvändning**. Tredje stycket: skydda av värdefull natur och kulturmiljöer

Sidan 51 Under rubriken **Gestaltad livsmiljö**. Första raden: Arkitektur, form, design, konst och kulturarv påverkar alla människor dagligen.

Sidan 53 Under rubriken **Näringsliv och besöksnäring**

Vi föreslår att man lägger till ett avslutande avsnitt: Företag och entreprenörer som bygger sin verksamhet på kultur och kreativitet representerar viktiga näringar för Skåne. Det finns en stark koppling mellan enskilda kulturskapare, KKN-företag och andra aktörer inom alla konst- och kulturområden. Gemensamt bidrar dessa till Skånes attraktivitet, livsmiljö och hållbara tillväxt. År 2018 fanns det totalt 16 100 företag inom KKN i Skåne vilka sysselsatte ca 16 400 personer. Omsättningen uppgick till 22,4 miljarder kr och förädlingsvärdena till 10,8 miljarder kr. KKN stod för 2,1 procent av omsättningen och 2,9 procent av förädlingsvärdena inom det privata näringslivet. De kulturella och kreativa näringarna skiljer sig från andra för samhällsekonomin viktiga näringar, genom sin fragmentering i många små branscher och småskalighet i företaget. Ändå överlever KKN-företagen i högre utsträckning än i övriga näringslivet. Av

de KKN-företag som startats 2015 fanns 67 procent fortfarande kvar år 2018. Motsvarande andel för övriga företag var 61 procent.

Sidan 54 Under rubriken **Hälsofrämjande livsmiljö**. Andra raden: Att omsorgsfullt gestalta livsmiljön och ta tillvara kultur och hälsa aspekter i utvecklingsarbetet kan bidra till jämlik folkhälsa i form av förebyggande insatser nödvändigt för en god hälsa och minska hälsoklyftorna.

Sidan 67 Under rubriken **Blågrön infrastruktur** Andra stycket rad nio: Det är därför viktigt att skydda och utveckla den blågröna infrastrukturen, både i landskap och i städer och här kan kulturmiljö perspektivet vara ett stöd för utvecklingen.

Sidan 70 Under rubriken **Planeringsprinciper** Andra stycket första raden: Förbättra nåbarheten till Skånes natur- och kulturmiljöer för att gynna..

Sidan 86 Under rubriken **Seminarie serie hållbar stadsutveckling: Nätverket Kulturmiljö Skåne är en resurs för regionen i seminarierien**

Sidan 86 Under rubriken **Skånes arkitekturpris: Det bör inrättas ett restaureringspris för kommuner som driver en bra kulturmiljövård. "ett kulturmiljöpris som premierar en god insats inom kulturmiljöfältet genom exempelvis restaurering, stadsutvecklingsprojekt eller informationsinsats." Ett sådant pris skulle kunna tilldelas offentliga eller privata aktörer på en skånsk arena.**